

C/2024/871

6.2.2024

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Lisakaalutlused 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi kohta“

(omalgatuslik arvamus)

(C/2024/871)

Raportöör: **Konstantinos DIAMANTOUROS**

Kaasraportöör: **Javier DOZ ORRIT**

Täiskogu otsus	23.3.2023
Õiguslik alus	kodukorra artikli 52 lõige 2 omalgatuslik arvamus
Vastutav seksioon	majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	5.10.2023
Vastuvõtmine täiskogus	25.10.2023
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	185/1/1

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee märgib, et viimases suvises majandusprognoosis vähendas Euroopa Komisjon kasvuprognoosi 0,8 %ni, osutades üha keerulisematele majandusväljavaadetele.

1.2. Sellega seoses leiab komitee, et rahapoliitikas tuleks lähikuudel leida õige tasakaal vajaduse vahel vähendada jätkuvalt inflatsiooni ja vajaduse vahel vältida majanduskasvu liigset seiskumist. Samuti tuleb aidata kaasa valitsemissektori võla vähendamise kavadele.

1.3. Komitee leiab püsivat inflatsiooni silmas pidades, et sotsiaalpartnerid ja valitsused peaksid pidama läbirääkimisi ja leppima kokku rahvatulu lepingutes, et vähendada inflatsiooni ilma investeeringuid ja majanduskasvu kahjustamata. Nende lepingutega peaksid kaasnema sihipärased meetmed vähekaitstud elanikkonnarühmade toetamiseks.

1.4. Komitee toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut, mis sisaldub õigusaktide pakettis ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise kohta. Selle eesmärk on luua diferentseeritud riiklikud liikumissuunad, et tagada riigi rahanduse kestlikkus eelarve- ja struktuurikavade kaudu, mis põhinevad Euroopa ja riiklike ametiasutuste vahel läbirääkimiste käigus kokku lepitud kompromissidel. Komitee leiab aga, et riikide isevastutus nende kohustuste täitmise eest vajab riikide parlamentide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suuremat kaasamist, samuti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist ametlikes konsultatsiooniprotsessides.

1.5. Komitee väljendab heameelt asjaolu üle, et euroala pangandussüsteem on osutunud vastupidavaks pärast hiljutist rahutut finantsolukorda USAs ja Crédit Suisse'is. Sellega seoses on olnud oluline ühtse järelevalvemehhanismi kui ühtse järelevalveasutuse roll. Samal ajal väljendab komitee muret selle pärast, et ligikaudu 18 % euroala pangandusvaradest ei ole praegu ühtse järelevalvemehhanismi järelevalve all.

1.6. Pidades silmas ELi üleilmse konkurentsivõime halvenemist, väljendab komitee heameelt rohelise kokkuleppe tööstuskava üle, mille eesmärk on kiirendada loamenetlust teatavate rohepöörde jaoks ülioluliste tehnoloogiate puhul. Kuigi see on samm õiges suunas, leiab komitee, et kiirmenetlust ei peaks kohaldama üksnes teatavatele tehnoloogiatele (ja seega valima kaudselt välja võitjad), vaid seda tuleks kohaldada kõigis majandusharudes.

1.7. Komitee tunnistab, et riigiabi eeskirjade lõvendamine on lühikeses perspektiivis poliitiliselt vajalik, et säilitada ELis strateegilised tööstusinvesteeringud, kuid komitee on veendunud, et see kujutab endast ohtu siseturule. Seepärast avaldab komitee kahetsust, et Euroopa Komisjon ei teinud mitmeaastase finantsraamistiku viimases vahekokkuvõttes ettepanekut luua Euroopa suveräänsuse fond.

2. Taust

2.1. ELi majandus on osutunud vastupidavaks: 2022. aastal kasvas see oodatust rohkem – 3,5 % – ja 2023. aastal ei toimu kõigi prognooside kohaselt majanduslangust. Suvise majandusprognoosi kohaselt on ELi majandusväljavaated aga halvenemas ja majanduskasv peaks vähenema 1 %-lt 0,8 %-le. Samuti prognoositakse 2023. aastaks veidi madalamat euroala inflatsiooni (5,8 % asemel 5,6 %) ja 2024. aastaks veidi kõrgemat (2,8 % asemel 2,9 %). Euroopa Komisjoni andmetel langes töötus euroalal 2023. aasta juulis ajalooliselt madalale tasemele: 6,4 %.

2.2. Septembris toimunud koosolekul otsustas Euroopa Keskpanga nõukogu tõsta intressimäärasid 0,25 %, viies põhiliste refinantseerimistingimuste baasmäära 4,5 %ni, ning selgitas, et ta peab kehtivaid intressimäärasid sobivaks, et alandada inflatsiooni ametliku 2 % eesmärgi lähedale. Ehkki inflatsioon on euroalal selgelt langustel – 9,2 %-lt 2022. aasta detsembris 6,1 %-le 2023. aasta maikuu –, on toiduainehindade inflatsioon endiselt väga kõrge: maikuu 13,6 % (2022. aasta detsembris 16 %).

2.3. Energiahinnad on kogu Euroopas jätkuvalt langenud, mis on suuresti tingitud gaasihinna märkimisväärsest langusest maagaasi futuuri aktsiaturul Title Transfer Facility. Võrdluseks: praegu on gaasihinnad ligikaudu 35 eurot/MWh, samas kui 2022. aasta augustis ületasid need 300 eurot/MWh.

2.4. 2022. aasta energiakriis tõi kaasa üleskutsed reformida elektrienergia siseturu reegleid. 14. märtsil avaldas Euroopa Komisjon oma ettepanekud, mille eesmärk on muuta elektriarved vähem sõltuvaks fossiilkütuste hinnast, luues puhvri lühiajaliste turgude ja tarbijate makstavate elektriarvete vahel. Euroopa Komisjoni sõnul tehakse seda pikemaajaliste lepingute (eelkõige ostulepingute) stimuleerimise kaudu, elektrihindade stabiliseerimise ja energiatootjate ülemäärase tulu piiramise kaudu, nõudes kahesuunaliste hinnavahelepingute kasutamist uute investeeringute tegemiseks vähese CO₂ heitega tootmise juhul, kui on vaja riiklikku rahastamist, ning elektri forwardturgude täiustamise kaudu.

2.5. 1. veebruaril 2023 avaldas Euroopa Komisjon roheline kokkuleppe tööstuskava, ⁽¹⁾ mille eesmärk on suurendada tööstuse konkurentsivõimet, mis on viimastel aastatel tublisti vähenenud kõrge energiahinna, märkimisväärse regulatiivse koormuse ja teisel pool Atlandi ookeani loodud toetuskavade tõttu, mille eesmärk on meelitada ligi rohepöörde jaoks olulisi väärtusahelaid. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: selle eesmärk on kiirendada puhta tehnoloogia ja kriitilise tähtsusega toorainete loamenetlusi, võimaldada paremat juurdepääsu rahastamisele, lõvendades riigiabi eeskirju, edendada tööstuses keskkonnahoidlikke kutseoskusi ja soodustada vastupidavaid tarneahelaid.

2.6. 26. aprillil 2023 avaldas Euroopa Komisjon oma kauaoodatud ettepaneku stabiilsuse ja kasvu pakti reformimiseks ⁽²⁾. Kavandatud uute nõuetega püütakse saavutada tasakaal kahe poole vahel: ühelt poolt valitsuste suurem isevastutus jätkusuutlike eelarvepositsioonide saavutamise eest sihipäraste nelja-aastaste riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade kaudu (mida võib liikmesriigi ja Euroopa Komisjoni ühisel kokkuleppel pikendada maksimaalselt kolm aastat, et tagada võla järkjärgulisem vähendamine) ning teiselt poolt usaldusväärsema jõustamiskorra loomine, mis on ülioluline euro usaldusväärse säilitamiseks.

⁽¹⁾ COM(2023) 62 final.

⁽²⁾ COM(2023) 242 final.

2.7. Lisaks on pangandussektorit tabanud viimastel kuudel märkimisväärsed raputused seoses Silicon Valley Banki kokkuvarisemisega Californias 2023. aasta märtsis. Sellest ajast alates on USAs pankrotistunud veel kaks piirkondlikku panka: Signature Bank ja First Republic Bank. Rahutu finantsolukord levis ka Euroopasse, kus varises kokku suur finantsasutus Credit Suisse. Mõlemat kriisi on ohjatud, rõhutades, et pangakriiside korral on oluline kiiresti piirata kriisi ülekandumise ohtu ning investorite ja hoiustajate usalduse kaotust. Euroopa Keskpank kui enamiku euroala nn oluliste finantseerimisasutuste ühtne järelevalveasutus on sellega seoses olnud keskse tähtsusega.

2.8. Lõpetuseks väärib märkimist, et Eurostati andmete kohaselt liikus EL 2020. aastal enam kui 200 miljardi euro suuruselt kaubandusbilansi ülejäägilt 2022. aastal rekordilise 432 miljardi euro suurusele puudujäägile, mis oli tingitud kaubandusbilansi märkimisväärtsetest muutustest üleilmsel tasandil ja eelkõige energiainpordi väärtuse järsust kasvust^(?). Seejärel 2023. aasta esimeses kvartalis ELi kaubandusbilanss paranes, peamiselt tänu energiahindade märkimisväärtsele langusele, saavutades 2023. aasta esimeses kvartalis vaid 2 miljardi euro suuruse puudujäägi⁽⁴⁾. On aga vaja põhjalikult kaaluda, kuidas tugevdada Euroopa majanduse tootlikkuse ja konkurentsivõime kõige kindlaimaid ja kestlikumaid tegureid.

3. Üldised märkused

3.1. Komitee väljendab heameelt positiivsema majandusväljavaate üle. ELi tabas 2021.–2022. aastal kahekordne šokk seoses Venemaa provotseerimata sõjaga Ukrainas ja ränga energiakriisiga. Sel perioodil kaasasid EL ja liikmesriikide valitsused enneolematuid vahendeid, et toetada ettevõtjaid ja tarbijaid kõrgete energiahindadega toimetulekul. Positiivsem majandusväljavaade näitab, et valitsuse enneolematu toetus suutis hoida Euroopa majandust suure languse eest, kaitstes samal ajal vähekaitstud leibkondi ülemäära suurte arvete eest.

3.2. Euroopa Keskpank on võtnud otsustavaid meetmeid alusinflatsiooni vähendamiseks, tõstes intressimäärasid ja vähendades rahapakkumist. Ehkki inflatsioon on praegu langustel, on see endiselt kõrge ja vähendab inimeste tegelikku ostujõudu. Samal ajal näitavad hiljutised andmed, et euroala on jõudnud tehnilisse majanduslangusesse. Komitee arvates tuleks lähikuude rahapoliitikas leida õige tasakaal vajaduse vahel vähendada jätkuvalt inflatsiooni ja vajaduse vahel vältida majanduskasvu liigset seiskumist. Samuti tuleb aidata kaasa valitsemissektori võla vähendamise kavadele. Komitee leiab selles kontekstis, et sotsiaalpartnerid ja valitsused peaksid pidama läbirääkimisi ja leppima kokku rahvatulu lepingutes, et vähendada inflatsiooni ilma investeeringuid ja majanduskasvu kahjustamata. Nende lepingutega peaksid kaasnema sihipärased meetmed vähekaitstud elanikkonnarühmade toetamiseks. See on eriti asjakohane, kui võtta arvesse OECD hiljutisi andmeid, mis viitavad sellele, et keskmine reaalpalk vähenes 2022. aastal 3,8%⁽⁵⁾. Seda tuleks kombineerida jõupingutustega suurendada ELis tootlikkust, mis on endiselt madal.

3.3. Samal ajal toetab komitee Euroopa Keskpanga presidendi avaldust, et valitsused peaksid toetusmeetmetest järk-järgult loobuma ja tasapisi naasma jätkusuutlike eelarvepositsioonide juurde. Komitee leiab siiski, et sihipärased meetmed peaksid jääma kehtima nii investeeringutaseme säilitamiseks – sealhulgas kõigi Euroopa fondide tõhusamaks ja kiiremaks kasutamiseks – kui ka selleks, et aidata madala sissetulekuga kodanikel toime tulla inflatsiooni mõjuga, sest just nemad tunnevad seda kõige rohkem.

3.4. Arvestades, et ligikaudu 70% ettevõtete rahastusest tuleb pankadelt, kapitaliturud on suures osas väljaarendamata ja VKEde sektor on tugev, on pangad tulevikus Euroopas suure osa või isegi enamiku rohe- ja digisektori rahastuse allikas. Arvestades Euroopa tohutuid investeerimisvajadusi eelseisvatel kümnenditel, leiab komitee, et on äärmiselt oluline jätkata tööd kapitaliturgude liidu väljaehitamisega. Seni peab sedavõrd suures ulatuses pankadepoolsest rahastamisest sõltuva majanduse jaoks mängima väärtpäberistamine tähtsamat rolli reaalmajanduse ühendamisel kapitaliturgudega ja pankade bilansside vabastamisel, et nad saaksid suurendada laenatavat rahasummat.

^(?) „Highest ever EU trade deficit recorded in 2022“, Eurostat.

⁽⁴⁾ „EU trade balance deficit returns almost to zero“, Eurostat.

⁽⁵⁾ OECD riikide keskmine, vt <https://www.oecd.org/newsroom/oecd-job-markets-remain-tight-though-inflation-is-hitting-real-wages.htm>.

3.5. Komitee nõustub Euroopa Kontrollikoja hinnanguga, et kehtivad õigusaktid ei ole veel toonud kaasa Euroopa väärtpaberistamise turu eeldatavat taastumist ega aidanud pankadel suurendada oma laenuandmisvõimet, mis oleks teiste osalejate hulgas kasulik ka VKEdele. Väärtpaberistamise turgu tuleks parandada tõhusa kontrolli ja järelevalve abil, et vältida süsteemsete riskide taasteket. Praegu moodustab Euroopa väärtpaberistamise turg (sealhulgas Ühendkuningriik) ligikaudu 6 % USA omast ning umbes 1 % SKPst võrreldes 18 %ga USAs.

3.6. 26. aprillil avaldas Euroopa Komisjon õigusaktide paketi ELi majandusjuhtimise raamistiku ning stabiilsuse ja kasvu pakti moodustavate eelarvereeeglite reformimise kohta. Komitee seisukoht Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta kajastub arvamuses „Uued tulevikukindlad majanduse juhtimise eeskirjad“⁽⁶⁾. Arvamuse eelnõus väljendatakse heameelt diferentseeritud riiklike liikumissuundade loomise üle, et tagada riigi rahanduse kestlikkus eelarve- ja struktuurikavade kaudu, mis põhinevad Euroopa ja riiklike ametiasutuste vahel läbirääkimiste käigus kokku lepitud kompromissidel. Komitee on seisukohal, et riikide isevastutus nende kohustuste täitmise eest, mis on osa demokraatlikumast arusaamast ELi majanduse juhtimisest, nõuab riikide parlamentide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suuremat kaasamist, samuti sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist ametlikes konsultatsiooniprotsessides kooskõlas komitee varasemates resolutsioonides ja arvamustes esitatud seisukohtadega⁽⁷⁾. Komitee peab väga oluliseks Euroopa Keskpanga hiljutist arvamust majanduse juhtimise reformi kohta,⁽⁸⁾ eelkõige tema seisukohti ELi alalise fiskaalvõimekuse ja võla jätkusuutlikkuse analüüsi meetodika kohta,⁽⁹⁾ mida tuleks täpsustada liikmesriikidega konsulteerides ja nende toetusel.

3.7. Komitee väljendab heameelt ka selle üle, et ELi tasandi poliitikakujundajad on tõstmas konkurentsivõime taas päevakorda. Juba enne sõja algust Ukrainas ja ränka energiakriisi oli EL kaotamas konkurentsivõimet oma peamiste konkurentidega võrreldes. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) andmete kohaselt vähenesid välismaised otseinvesteeringud ELis 2021. aastal 2019. aastaga võrreldes 68 %, samas kui USAs suurenesid välismaised otseinvesteeringud samal ajal 60 %. Komitee juhib tähelepanu sellele, et investeeringute parandamine, tootlikkuse suurendamine ja konkurentsivõime edendamine kogu ELis peaks põhinema sihipärastel investeeringutel, teadus- ja arendustegevusel, innovatsioonil ja töötajate täiendusõppel. See on eriti oluline Euroopa VKEde jaoks, kes moodustavad 70 % ELi tööhoivest ning keda puudutavad ebaproportsionaalselt bürokraatia, kõrged maksud ja raskused kapitalile juurdepääsul.

3.8. Kuigi energiahinnad on märkimisväärselt langenud, on need endiselt kaks korda kõrgemad kui enne koroonaviirust ja neli korda kõrgemad kui USAs. Samal ajal ohustab ettevõtjate kasvav regulatiivne koormus koos USA inflatsiooni vähendamise seaduse heldetest toetustest tuleneva tõmbeteguriga ELi suutlikkust meelitada ligi rohepöördeks vajalikke investeeringuid. Ehkki komitee ei nõustu inflatsiooni vähendamise seaduse protektsionistlike elementidega, mis välistavad ELi tootjad ja on vastuolus WTO eeskirjadega, tunnistab ta asjaolu, et sihtotstarbelistel stiimulitel võib olla oluline roll investeeringute ligimeelitamisel ja suurendamisel.

3.9. Rohelise kokkuleppe tööstuskava on esimene positiivne samm⁽¹⁰⁾. Nullnetotööstuse määrusega püüab see kiirendada sageli väga pikki menetlusi investeerimisprojektide puhul, mis on üliolulised keskkonnanahoidlike investeeringute jaoks, näiteks akud, päikesepaneelid, elektrolüüsiseadmed ning süsinikdioksiidi kogumine, säilitamine ja kasutamine. Täpsemalt kehtestatakse nullnetotööstuse määrusega nullnetotehnoloogia tootmisprojektide loamenetlustele tähtsajad, mis on seotud projektide suuruse ja staatusega.

⁽⁶⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemadel „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelvalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97“ (COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)), „Ettepanek: nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta“ (COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)) ja „Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta“ (COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)) (ELT C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>).

⁽⁷⁾ ELT C 323, 26.8.2022, lk 1, ja ELT C 228, 29.6.2023, lk 1.

⁽⁸⁾ ELT C 290, 18.8.2023, lk 17.

⁽⁹⁾ Võla jätkusuutlikkuse analüüs (DSA).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võtab varsti vastu kaks teemakohast arvamust: „Rohelise kokkuleppe tööstuskava“ (ELT C 349, 29.9.2023, lk 179) ja „Tööstuspoliitika kui vahend sõltuvuse vähendamiseks ja ELi keskkonnasäästlike toodete turu edendamiseks ressursi- ja energiamahukates tööstusharudes“, veel avaldamata.

3.10. Kuigi see on kindlasti samm õiges suunas, märgib komitee, et investimisprojektid seisavad ELis sageli silmitsi pikkade viivitustega, mis on tingitud ametiasutuste suutmatusest õigeaegselt keskkonnamõju hinnanguid heaks kiita ja kohalike kogukondade esitatud kohtulikest kaebustest projektide vastu. Seega kahtleb ta, kas nullnetotööstuse määrusega selle kavandatud kujul saab tegelikult kiirendada investeeringuid Euroopas ajal, mil investeeringud teisel pool Atlandi ookeani on täies hoos. Väärrib märkimist, et 2022. aastal teatasid ettevõtjad, et investeerivad USAs ainult akudesse 73 miljardit dollarit. Komitee leiab, et organiseeritud kodanikuühiskond võib aidata edendada keskkonnanahoidlike investeeringute aktsepteerimist ühiskonnas, mis on rohepöörde eduka elluviimise üks eeltingimus. Lisaks leiab komitee, et kiirmenetus ei peaks keskenduma üksnes teatavatele tehnoloogiatele (ja seega valima kaudselt välja võitjad), vaid seda tuleks kohaldada kõigis majandussektorites.

3.11. Selleks et suuta teataval määral vastata USA inflatsiooni vähendamise seaduse pakutavatele rahalistele stiimulitele ja edendada roheline kokkuleppe tööstuskava eesmärke, lõdvendas Euroopa Komisjon riigiabi eeskirju ajutise kriisi- ja üleminekuraamistiku abil, millega suurendatakse antava riigiabi maksimumsummasid ja antakse esmakordselt võimalus investeerida põhivara kapitali (CAPEX). Võttes arvesse, et liikmesriikide suutlikkus riigiabi anda on väga erinev, on Euroopa Komisjon lubanud liikmesriikidel kasutada taaste- ja vastupidavusrahastut ning Euroopa struktuuri- ja investimisfondide, et edendada projekte nullnetotööstuse määruse raames.

3.12. Kuigi komitee tunnustab sellise sammu vajadust lühikeses perspektiivis, et vältida Euroopas mahukate investeeringute kaotamist, leiab ta, et pikas perspektiivis kujutab riigiabi eeskirjade lõdvendamine endast ohtu ühtse turu terviklikkusele. Ja kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa struktuuri- ja investimisfondide kasutamise võimalus on tervitatav, märgib komitee, et enamik valitsusi on oma programmid juba välja töötanud, ning kahtleb, mil määral suudavad väiksemad liikmesriigid pakkuda ettevõtjatele piisavaid stiimuleid.

3.13. Sellega seoses peab komitee kahetsusväärseks, et viimane mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamine ei hõlma ELi suveräänsuse fondi loomise rahastamist. Selle fondi eesmärk on edendada kogu ELis investeeringuid rohepöördesse, luues samal ajal võrdsed tingimused ja tagades ühtse turu nõuetekohase toimimise. Kuigi Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP)⁽¹¹⁾ kujutab endast positiivset edasiminekut, leiab komitee, et see ei ole piisav vastus ELi ees seisvatele raskustele, sest tehakse ettepanek kasutada teiste olemasolevate ELi fondide vahendeid. Selle ettepaneku tõttu lükkus edasi komisjoni välja kuulutatud ELi suveräänsuse fondi loomine. Igal juhul kutsub komitee taas liikmesriike üles tagama oma taaste- ja vastupidavuskava (koos lisatud REPowerEU peatükiga) läbivaatamisel sisuka konsultatsiooniprotsessi organiseeritud kodanikuühiskonnaga.

3.14. Seoses kriitiliste toorainete määrusega⁽¹²⁾ väljendab komitee heameelt kavatsuse üle lihtsustada ELis teatavate toorainete loamenetlust, et oleks võimalik kasutada ELis olemasolevaid varusid tõhusamalt ja vältida liigset sõltuvust mõnest kolmandast riigist. Lisaks toetab komitee kindlalt püüdlusi mitmekesistada tarneahelaid, sõlmides kaubanduslepinguid usaldusväärsete partneritega. Kuna 85 % maailma majanduskasvust tuleb järgmisel kümnendil eeldatavasti väljastpoolt ELi, on oluline tugevdada kaubandussuhteid üleilmsete partneritega ja leida Euroopa kaupadele uusi eksporditurge. See omakorda pakub valitsustele uusi võimalusi siseinvesteeringuteks, et suurendada tootlikkust ning sotsiaal- ja haridusvaldkonna kulutusi. Sellega seoses võivad kasulikuks osutuda nii tõhus töö WTOs kui ka kauaoodatud ELi ja Mercosuri lepingu sõlmimine.

3.15. Lisaks konkurentsivõime suurendamist käsitlevatele seadusandlikele ettepanekutele on Euroopa Komisjoni president teatanud ka kavatsusest vähendada ettevõtjate aruandluskoormust 25 % ning kehtestada konkurentsivõime kontroll kõigi uute ettepanekute suhtes. See on tervitatav plaan, millele peavad järgnema konkreetsete meetmed, et ühelt poolt aidata ettevõtjatel tulla toime keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaruandluse mitmekordistumisega, millega nad seisavad

⁽¹¹⁾ Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (europa.eu).

⁽¹²⁾ ELT C 220, 9.6.2021, lk 118.

lähiaastatel silmitsi äriühingute kestlikkusaruandlust, ⁽¹³⁾ äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust, ⁽¹⁴⁾ kestlikkustakso-
noomiat ⁽¹⁵⁾ ja sunniviisilist tööd ⁽¹⁶⁾ käsitlevate õigusaktide tõttu, ning teiselt poolt tagada, et tulevastes seadusandlikes
ettepanekutes võetakse rohkem arvesse mõju ELi konkurentsivõimele, unustamata parandada töötajate tingimusi kooskõlas
Euroopa sotsiaalõiguste sambaga.

3.16. Komitee väljendab heameelt elektrienergia siseturu reformi ettepaneku üle ning rõhutab vajadust raamistiku järele,
mis tagaks taskukohased ja prognoositavad hinnad, kuigi pole teada, kas ettepanekuga suudetakse tegelikult leevendada
püsivalt kõrgete hindade ohtu tulevikus.

3.17. Lõpetuseks väljendab komitee muret selle pärast, et Euroopa Keskpang ei teosta järelevalvet ligikaudu 18 %
Euroopa pangandusvarade üle. See järelevalve läbipaistvuse ja kogu ELis ühetaolise kohaldamise puudumine võib tekitada
investorites ebakindlust ja ülekandumist ülejäänud finantssektorisse. Komitee toetab komisjoni hiljutist ulatuslikku algatust
viia lõpule pankade kriisiohje ja hoiusekindlustuse õigusraamistik, sest pangandusliidu edendamine on oluline samm
Euroopa ühtse turu tugevdamiseks kodanike ja ettevõtjate huvides.

Brüssel, 25. oktoober 2023

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president

Oliver RÖPKE

⁽¹³⁾ ELT L 322, 16.12.2022, lk 15.

⁽¹⁴⁾ COM(2022) 71 final.

⁽¹⁵⁾ ELT L 198, 22.6.2020, lk 13.

⁽¹⁶⁾ COM(2022) 453 final.